Kepan lausunto
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Eduskunta
11.9.2017

U 43/2017 - Ehdotus neuvoston direktiiviksi direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse raportoitavia rajatylittäviä järjestelyjä koskevasta pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla

Kepa ry, yli 300 suomalaisen kehitys- ja ympäristöjärjestön kattojärjestö, kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Keskeiset suositukset

Kepa kannattaa direktiiviehdotuksen tavoitteita. Suomen tulee neuvotteluissa edistää:

- ilmoitettavien tietojen yleisöjulkisuutta;
- kehitysmaita koskevien tietojen sisällyttämistä ilmoitusvelvollisuuteen ja tietojen jakamista niiden maiden kanssa, joihin ilmoitettu järjestely vaikuttaa;
- ilmoitusvelvollisuuden ulottamista nykyisiin järjestelyihin ja yhteisiä sanktioita laiminlyönneistä koko EU:n alueelle.

Perustelut

1. **Direktiiviesityksen[1] tavoitteet ovat oikeat, mutta keinoissa on parannettavaa.** Panaman paperit ja LuxLeaks-tietovuodot osoittivat, että verokonsulteilla ja muilla välittäjillä on keskeinen rooli aggressiivisen verosuunnittelun mahdollistajina. Verosuunnittelun ammattilaiset kehittävät uusia tapoja vältellä veroja nopeammin kuin lainsäätäjät tukkivat porsaanreikiä. Komission esitystään varten tekemä vaikutusarviointi osoittaa, ettei Suomi kuulu merkittävimpiin verovälttelyn välikäsien kotivaltioihin[2]. Suomi kuitenkin menettää vuosittain 430 - 1 400 miljoonaa euroa rajat ylittävän aggressiivisen verosuunnittelun takia[3]. Onkin tärkeää varmistaa, että direktiivi mahdollistaa tehokkaan puuttumisen verovälttelyyn.

2. **Veroviranomaisten välinen tietojenvaihto ei riitä direktiiviesityksen tavoitteiden saavuttamiseen, vaan tarvitaan yleisöjulkisuutta**. Direktiiviesityksessä oletetaan, että ilmoitusvelvollisuus ehkäisee aggressiivista verosuunnittelua. On kyseenalaista, syntyykö tällaista vaikutusta todella ilman tietojen julkaisemista ja siitä seuraavaa julkista keskustelua.

   Ilmoitusvelvollisuuden odotetaan myös johtavan verovälttelyä torjuvan lainsäädännön kehittymiseen. Useat jäsenmaat kuten Luxemburg ja Iso-Britannia kuitenkin tietoisesti mahdollistavat aggressiivisen verosuunnittelun omalla lainsäädännöllään sekä käytännöillään

[1] Komission ehdotus direktiivin 2011/16/EU muuttamisesta siltä osin kuin on kyse raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä koskevasta pakollisesta automaattisesta tietojenvaihdosta verotuksen alalla. 21.6.2017. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:638f0a5d-568f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1.0018.02/DOC_1&format=PDF
[2] Vaikutusarviointi. SWD(2017) 236 final. 21.6.2017. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/impact-assessment-2017.pdf
[3] Finnwatch, 2016. Jäävuorta mittaamassa. https://www.finnwatch.org/images/pdf/jaavuori.pdf

ja rapauttavat näin sekä muiden jäsenmaiden että kehitysmaiden veropohjaa. Tätä ei ole riittävästi huomioitu esityksessä.

Veroviranomaiset eivät myöskään ole lainsäätäjiä. Esityksestä jää epäselväksi, miten viranomaisten välinen tietojenvaihto hyödyttää päättäjiä – puhumattakaan julkisesta keskustelusta, jota avoin päätöksenteko edellyttää. **Vaikutusarviointi toteaakin, että tietojen julkistaminen vastaisi parhaiten kansalaisten odotuksiin ja johtaisi kansallisten käytäntöjen paranemiseen** (s. 56).

3. **Suomen kannan on huomioitava vaikutukset kehitysmaihin.** EU:n alueella toimivat välikädet ja monikansalliset yritykset, joita ne palvelevat, rapauttavat myös kolmansien maiden veropohjia. Kehitysmaat ovat erityisen riippuvaisia yhteisöverotuotoista. Suomi ja EU ovat sitoutuneet kehityspoliittiseen johdonmukaisuuteen, ja kehitysmaiden verotuskyvyn vahvistaminen on yksi hallituksen kehityspolitiikan kärkitavoitteista[4].

   Esitys keskittyy ainoastaan EU-maihin kohdistuviin vaikutuksiin. **Direktiivin tulee vaatia yksilöimään myös ne kolmannet maat, joihin järjestely saattaa vaikuttaa sekä järjestelyyn liittyvät henkilöt näissä maissa**[5].

   Lisäksi on varmistettava, että kehitysmaat saavat nämä tiedot niitä koskevista järjestelyistä käyttöönsä. Esityksen mukaisessa EU-maiden välisessä tietojenvaihdossa tämä ei toteutuisi. Puute puoltaa tietojen julkaisemista viranomaisvaihdon sijaan. **Vähintäänkin jäsenmaat tulisi velvoittaa jakamaan tiedot niiden kolmansien maiden kanssa, joita järjestely koskettaa.** Tällä olisi suuri merkitys kehitysmaiden verotuskyvyn vahvistamiselle.

4. **Direktiivin tulee ulottua myös nykyisiin järjestelyihin.** Vaikutusarvioinnin perustelut tukevat ilmoitusvelvollisuuden ulottamista jo käytössä oleviin järjestelyihin (s. 62). Arviointi toteaa, että jos velvollisuus direktiiviesityksen mukaisesti koskee vain uusia järjestelyitä, direktiivin teho laskee ja on todennäköistä, että uusia järjestelyitä aletaan tuoda markkinoille nopeutetusti ennen ilmoitusvelvollisuuden alkamista.

   Ilmoitusvelvollisuus tulee asettaa sekä välittäjälle että veronmaksajalle, jotta käytössä on mahdollisimman kattavat ja oikeelliset tiedot. Tämä oli vaikutusarvioinnin mukaan suosituin vaihtoehto sidosryhmäkuulemisessa (s. 48).

5. **Seuraamuksista on sovittava EU:n tasolla**. Vaikutusarviointi osoittaa, että verosuunnittelun välikädet sijaitsevat tyypillisesti maissa, jotka lainsäädännöllään tarjoavat mahdollisuuksia aggressiiviseen verosuunnitteluun ja hyötyvät siitä (s. 18). Näillä mailla ei ole intressiä määrätä riittävän tehokkaita sanktioita ilmoitusvelvollisuuden laiminlyömisestä.

[4] Suomen Verotus ja kehitys -toimintaohjelma, 2016.
http://www.formin.fi/public/download.aspx?ID=160596&GUID={2FA3C21A-0268-418F-81CB-7DC83E07C4A3}
[5] Ks. direktiivisesityksen luku II, jakso II, artikla 8 aaa, kohdat 6.(g) ja (h).

Kepan lausunto
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
Eduskunta
11.9.2017

Lisätietoja:

Lyydia Kilpi, asiantuntija, vero-oikeudenmukaisuus ja yritysvastuu
p. 050 317 6738
s-posti: lyydia.kilpi@kepa.fi